

Open onze dossiers. Geef ons onze geschiedenis terug.

Open brief van kinderen en jongeren die door het toeslagenschandaal van hun ouder, gezin of familie zijn gescheiden

Aan minister-president Rob Jetten, staatssecretaris Claudia van Bruggen, de overige leden van de regering en de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Geachte, mijnheer Jetten, mevrouw Van Bruggen en leden van de regering en de Tweede Kamer,

Zinnia en Aleya vertelden in Trouw dat zij nog steeds niet weten waarom zij uit huis zijn geplaatst. Velen van ons herkennen dat. We hebben allemaal ons eigen verhaal, maar ook wij weten vaak niet welke informatie over ons gezin is gebruikt, of die informatie klopte en waarom nooit opnieuw is onderzocht of het werkelijk nodig was om ons van onze ouders te scheiden.

Daarom willen wij niet langer alleen de kinderen zijn over wie wordt gesproken. Wij willen zelf onze stem laten horen.

Sommigen van ons zijn uit huis geplaatst. Anderen moesten bij de andere ouder gaan wonen, groeiden apart van broers en zussen op of verloren het contact met hun vader, moeder, opa, oma en de rest van hun familie. Soms gebeurde dat door een rechterlijke maatregel. Soms onder druk van de jeugdbescherming en werd het daarna 'vrijwillig' genoemd. Voor ons voelde daar weinig vrijwilligs aan.

Onze ouders waren geen fraudeurs, maar werden jarenlang wel zo behandeld. Geld werd teruggevorderd, schulden ontstonden en onze gezinnen kwamen steeds verder onder druk te staan. Daarna kwamen andere instanties ons leven binnen. Zij zagen schulden, spanning, ruzie en ouders die soms niet meer konden. Er werd geschreven over opvoedproblemen en soms over verwaarlozing.

Maar wie keek naar wat daaraan voorafging? Wie onderzocht wat het met een gezin doet wanneer er geen geld meer is voor boodschappen, huur of elektriciteit? Wie keek naar wat jarenlange angst, schulden en strijd met de overheid met onze ouders en met ons deden? Waarom nemen jullie je verantwoordelijkheid niet? Jullie kunnen wel hard ingrijpen met alle toeters en bellen maar fouten toegeven blijkt lastig? Maakt het wat uit voor jullie dat wij nog steeds uit huis geplaatst zijn, maar niet naar huis mogen? Wij nog steeds niet verder kunnen met ons herstel omdat wij in het duister tasten?

En vooral: Waarom blijven de dossiers gesloten voor wetenschappelijk onderzoek? Wie onderzoekt of juist die omstandigheden hebben meegespeeld bij de beslissing om ons van onze ouders te scheiden? Wij weten het nog steeds niet.

Wanneer gaat u allen eindelijk eens naast óns staan?

Sinds 2021 vraagt de Tweede Kamer om onafhankelijk onderzoek naar de uithuisplaatsingen. In november 2021 werd daarvoor al een motie aangenomen. In mei 2022 besloot de Kamer opnieuw, unaniem, dat lopende uithuisplaatsingen van kinderen van toeslagenouders herzien moesten kunnen worden. Dat moest binnen een halfjaar gebeuren.

In 2023 vroeg de Kamer opnieuw om onafhankelijke onderzoeken en in 2025 werd een motie aangenomen waardoor ouders via de Rijksuniversiteit Groningen toegang moesten krijgen tot een multidisciplinaire dossieranalyse die kon leiden tot herbeoordeling en hereniging.

U ziet het: wij kennen inmiddels woorden die kinderen eigenlijk nooit zouden hoeven kennen: moties, herbeoordelingen, multidisciplinaire dossieranalyses en ontwikkelingsbedreigingen. We kennen die woorden omdat ze over ons leven gaan. Maar ondanks al die woorden weten wij nog steeds niet wat er werkelijk is gebeurd.

Onze ouders moesten zich aan de regels van de overheid houden. Als zij dat niet deden, waren de gevolgen soms enorm. Waarom hoeft de overheid zich dan blijkbaar niet te houden aan besluiten die de Tweede Kamer zelf heeft genomen?

Terwijl ministers brieven schrijven, Kamerleden debatteren en commissies onderzoek doen, worden wij ouder. Broers en zussen zijn apart opgegroeid. Grootouders zijn overleden. Herinneringen vervagen. Sommigen van ons hebben inmiddels zelf kinderen die hun opa of oma niet kennen. Andere kinderen mogen vandaag nog steeds niet naar huis.

Die tijd krijgen wij nooit meer terug. Jullie als overheid kunnen beslissingen vertragen en uitstellen maar wij worden ouder en ouder. Onze klok staat niet stil en blijft doortikken. Tik tak tik tak.

Wat wij moeilijk kunnen begrijpen, is dat er ook nog eens een plan klaarligt waarmee de Rijksuniversiteit Groningen onze dossiers onafhankelijk kan onderzoeken. Er zijn deskundigen die kunnen uitzoeken wat er vóór, tijdens en na het toeslagenschandaal in onze gezinnen is gebeurd. Onze ouders vragen om dat onderzoek. De Tweede Kamer heeft er meerdere keren om gevraagd. Wij vragen erom. Waarom gebeurt het dan niet?

De vraag waar het voor ons allemaal om draait, is eigenlijk heel eenvoudig:

Wat zou er met ons en ons gezin zijn gebeurd als het toeslagenschandaal er niet was geweest?

Waren er daarvoor al zulke ernstige problemen dat wij uit huis geplaatst hadden moeten worden? Wisten hulpverleners waar de schulden vandaan kwamen? Wisten zij wat de overheid onze ouders had aangedaan? Werden onze ouders anders bekeken omdat zij als fraudeur waren bestempeld? En heeft dat meegespeeld in de rapporten en beslissingen over ons?

Wij weten de antwoorden niet. Daarom willen wij dat onze dossiers onafhankelijk worden onderzocht.

Nu lezen wij in de Trouw dat de staatscommissie geen opdracht heeft gekregen voor deze herbeoordelingen. Eerst wordt de Rijksuniversiteit Groningen tegengehouden met wetenschappelijk onderzoek. Zij staan al klaar vanaf 2022 lezen wij in het artikel uit het Algemeen Dagblad van Carla van der Wal¹ en nu krijgt de staatscommissie de opdracht niet om onze dossiers te beoordelen? Waar vervolgens uit het artikel van de Trouw blijkt dat deze opdracht alsnog gegeven kan worden om onze dossiers te beoordelen. Wij wijzen u allen op het volgende stuk tekst uit het artikel: *“De overheid zou alsnog de opdracht kunnen geven tot dit onderzoek, los en onafhankelijk van de staatscommissie.”*²

Misschien begrijpen wij het verkeerd. Dat hopen wij zelfs. Maar begrijpt u allen ook wat het met ons doet om dat te lezen? Dat de mogelijkheid bestaat om onze dossier te onderzoeken, maar het muisstil is? Waarom wordt de opdracht niet vrij gegeven aan de enige Rijksuniversiteit die voor ons klaar staat?

Het voelt daardoor alsof onze verhalen wel belangrijk genoeg zijn om te laten zien hoe ernstig het toeslagenschandaal en het overheidsingrijpen zijn geweest, maar niet belangrijk genoeg om te onderzoeken of wij zelf misschien ten onrechte van onze ouders en familie zijn gescheiden.

Dan vragen wij ons af wat luisteren eigenlijk betekent. Voor ons betekent luisteren niet alleen dat iemand stil is terwijl wij ons verhaal vertellen. Luisteren betekent dat je probeert te begrijpen wat iemand nodig heeft en daarna kijkt wat je kunt doen.

¹ <https://www.ad.nl/binnenland/onafhankelijk-onderzoek-naar-uithuisplaatsing-kinderen-toeslagenouders-tegengehouden~a88992e1/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

² <https://www.trouw.nl/binnenland/toeslagenouders-teleurgesteld-ook-hamer-laet-hun-dossiers-niet-opnieuw-bekijken~b685e074c/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

Wij weten ook hoe het voelt als mensen dat wél proberen. Pieter Omtzigt, Renske Leijten, Don Ceder en andere Kamerleden bleven vragen stellen en moties indienen toen onze verhalen dreigden te verdwijnen. De mensen van de Rijksuniversiteit Groningen willen wetenschappelijk onderzoek mogelijk maken. Zij staan voor ons 'klaar' vanaf 2022! Dan hebben we Laurentien van Oranje die steeds opnieuw laat zien dat herstel begint met luisteren naar mensen zelf, in plaats van eerst te bedenken wat een systeem met hen wil. Ook journalisten en andere volwassenen blijven onze verhalen naar buiten brengen en helpen ons om gevoelens die soms moeilijk uit te leggen zijn in woorden op papier te krijgen zoals bij deze brief.

Zij kunnen niet allemaal beslissen dat onze dossiers worden geopend. Maar zij laten ons wel zien dat luisteren meer kan betekenen dan alleen ons verhaal aanhoren.

Juist daarom begrijpen wij niet waarom de deur gesloten blijft bij degenen die wél de macht hebben om iets te veranderen.

Wij vragen niet om gelijk. Wij vragen om de waarheid.

Wij zeggen niet dat iedere uithuisplaatsing onterecht was. Wij vragen ook niet dat iemand vooraf beslist dat onze ouders gelijk hadden en de overheid ongelijk.

Wij willen weten wat er in ons eigen gezin is gebeurd.

Als uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een beslissing terecht was, leg dat dan eerlijk aan ons uit. Als blijkt dat informatie in onze dossiers niet klopt, onvolledig was of verkeerd is geïnterpreteerd, herstel dat dan. En als blijkt dat kinderen onnodig van hun ouders of familie zijn gescheiden, erken dan wat dat heeft veroorzaakt en help herstellen wat nog hersteld kan worden.

Dat kan betekenen dat ouders en kinderen opnieuw contact krijgen, dat broers, zussen en grootouders elkaar terugvinden of dat gezag wordt hersteld waar dat nog mogelijk is. En als iets niet meer kan worden hersteld omdat er te veel tijd voorbij is gegaan, erken dan ook die schade.

Er blijft voor ons een zeer belangrijke vraag over: welke stappen zijn er gezet om ervoor te zorgen dat die herbeoordelingen wél gaan plaatsvinden? Bij wie moeten wij aankloppen? Universiteit Groningen staat al geruime tijd klaar als enige universiteit die voor ons in de bres springt.

Vervolgens lezen wij in het rapport 'Erfenis van onrecht' dat wij jongeren geen behoefte zouden hebben aan verder onderzoek. Wij herkennen ons daar niet in. Wij vragen juist om onafhankelijk onderzoek naar onze dossiers. Op wie is die conclusie gebaseerd? En waarom is onze vraag om herbeoordeling daar niet in terug te vinden? Wij zijn enorm teleurgesteld dat er geen aanbevelingen, geen harde eis kwam voor onafhankelijke, individuele herbeoordelingen van onze dossiers. En nog meer teleurgesteld over de houding van iedereen nu. Het blijft oorverdovend stil als het om de herbeoordelingen gaat.

Wij hebben u allen destijds ons vertrouwen gegeven, omdat men bereid leek naar ons te luisteren. Nu vragen wij u allen te laten zien wat dat luisteren waard is.

Maak u hard voor onafhankelijke, individuele herbeoordelingen. Waarom voert de regering niet uit wat de Tweede Kamer al meerdere keren heeft besloten? Laat het plan voor wetenschappelijk dossieronderzoek niet opnieuw verdwijnen tussen brieven, vergaderingen, commissies en nieuwe onderzoeken.

Open onze dossiers en laat onderzoeken wat er werkelijk is gebeurd.

Onze verloren jeugd kan niemand teruggeven. Overleden grootouders komen niet terug en gemiste jaren met onze ouders kunnen wij niet opnieuw beleven. Maar u allen kunnen er nog wel voor zorgen dat wij niet óók onze geschiedenis kwijtraken.

Want als de overheid na al die moties, rapporten en beloften nog steeds niet wil kijken naar wat er in onze eigen levens is gebeurd, blijft niet alleen de vraag bestaan wat ons toen is aangedaan.

Dan moeten wij ook vragen:

Wie besluit vandaag dat de waarheid over ons leven niet boven tafel mag komen? Draai de sleutel om in het slot van de gesloten deur en open onze dossier. Onderzoek wat er werkelijk is gebeurd in ONZE levens en ONZE persoonlijke geschiedenis.

De uithuisgeplaatste en van hun familie gescheiden kinderen en jongeren van het toeslagenschandaal.